

Borgbjerg: Jeg skal gerne bidrage til at opfylde Formandens Ønske om at slutte allerede i Dag, og derfor fatte mig overordentlig kort, saa at vi kunne være færdige til Kl. 4. Jeg har heller ikke paa dette Tidspunkt stort at bemærke til de Indvendinger, som ere gjorte imod mig dels fra den højtærede Landbrugsminister og dels fra andre Talere. Striden har væsentlig drejet sig om Erstatningens Størrelse. Jeg ser ikke paa det foreliggende Forslag paa samme Maade som min ærede københavnske Kollega, det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen), at det er Spørgsmaalet om Bondestanden, Retfærdigheden og Bønderne, det drejer sig om. Det er jo i og for sig rimeligt, at Tienden bliver afløst. Men det, jeg finder uretfærdigt og galt ved denne Sag er, at Godsejerne faa en Erstatning, som er langt over, hvad de efter Demokratiets gamle Standpunkt have Krav paa. Der er i og for sig ikke noget at sige til, at Bønderne blive af med deres Tiender ved at betale det 18dobbelte, men det, der er noget at sige til, er, at Godsejerne faa det 25dobbelte. Det er dette, som er Kernepunktet, det er det, som jeg fra min Side har angrebet.

Den højtærede Landbrugsminister indvendte derimod, at det 25dobbelte nu, med de Kapitelstakster, der her er Tale om, ikke er meget forskelligt fra det, som den højtærede Kultusminister foreslog i 1893, nemlig det 20dobbelte paa Grundlag af de daværende Kapitelstakster. Jeg vil gøre opmærksom paa, at vel var der den Gang foreslaaet det 20dobbelte, men det ærede Medlem fra Ringkøbing, den nuværende højtærede Kultusminister, udviklede selv i sin Tid, at det faktisk kun var det 18dobbelte, idet Landskatten var fradragen, og idet Tiendeejerne skulde have udbetalt deres Erstatning i Obligationer, hvis Kurs, hvis jeg ikke tager fejl, var 95, saa at de derved vilde miste noget. Men det skal jeg ikke opholde mig ved. Sagen er jo den, som den højtærede Landbrugsminister ved, at Kapitelstaksten den Gang var noget højere med de 24 Aars Gennemsnit, end den er efter de 10 Aars Gennemsnit, der nu er Tale om. Men jeg synes ikke, det kommer Sagen ved. Spørgsmaalet er, hvilken Multiplikator vi skulle bruge, men Spørgsmaalet er ikke, hvilken Kapiteltakst der skal lægges til Grund. Thi Tienderne ere i Handel og Vandel værd et vist Antal Gange Kapitelstaksten, og er Kapitelstaksten stadig dalende, bliver Tienden ogsaa mindre værd. Naar det ærede

Medlem fra Ringkøbing i 1893 mente, at man skulde multiplicere med 20 paa Grundlag af de daværende Kapitelstakster, maatte han, hvis han fremdeles staa paa samme Standpunkt som tidligere, holde paa, at vi nu ogsaa skulde multiplicere med 20 efter de nugældende Kapitelstakster. Det er muligt, at Kapitelstaksterne om 10 Aar, naar Tiendeafløsningen for en Del er i Gang, bliver endnu lavere. Dette kan godt hælde. Og det kunde maaske være rimeligere, at man i Stedet for at tage de 10 Aar, hvorefter der her er Tale — og hvori Kapitelstaksten for øvrigt er forholdsvis lav — sagde, at det skulde være Aarene fra 1898 til 1908. Da kunde man ikke i saa høj Grad strides om, hvad Tiendeejerne vilde tabe, eller hvad de vilde tjene, de kommende Aars Kapitelstakster kender man jo ikke endnu. Det er dette, som jeg har sagt, og det synes jeg er rigtigt. Vil man betale Tiende med, hvad den er værd i Handel og Vandel, skal man tage de til enhver Tid gældende Kapitelstakster og lægge dem til Grund, og da er det Venstres, Demokratiets gamle Standpunkt, at det 18dobbelte eller 20dobbelte er tilstrækkeligt. Og dette er ogsaa i høj Grad stadfæstet ved den Statistik, som ledsagede Landbrugsministerens Lovforslag i Fjor Foraar. Den gaar nemlig ud paa, at det 18dobbelte faktisk er den Pris, som gennemsnitlig er betalt for Tienden i et halvt Aarhundrede.

Landbrugsministeren (Ole Hansen):

Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) har fuldstændig Uret i den Betragtning, han har gjort gældende. Det ærede Medlem sagde, at det, det drejede sig om, var ikke Kapitelstakstens Størrelse, men det Tal, man multiplicerede med. Men det ærede Medlem har fuldstændig Uret i denne Betragtning. Jeg skal nævne et eneste Eksempel. Hvis Forslaget var gaaet ud paa, at Kapitelstaksterne for de sidste 24 Aar med Udskydelse af de to højeste og de to laveste Kapitelstakster skulde lægges til Grund i Stedet for de sidste 10 Aar, vilde Resultatet blive, at vi kunde sætte 23 Gange, og saa vilde Godsejerne, som det ærede Medlem nævnede, endda faa mere, end de faa efter det foreliggende Lovforslag. Jeg tror, at dette er tilstrækkeligt til at bevise, at naar man vil bedømme Erstatningens Størrelse, bedømme, om den er for høj eller for lav, skal man tage Hensyn til den Kapiteltakst, som lægges til Grund. Det er absolut nødvendigt. Det er misvisende at